

Guía Docente

Datos Identificativos					2024/25
Asignatura (*)	Patrimonio Cultural e Museoloxía		Código	710521002	
Titulación					
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6	
Idioma	Galego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Humanidades				
Coordinación	Rodríguez Caramés, Santiago	Correo electrónico	s.rodriguez.carames@udc.es		
Profesorado	Rodríguez Caramés, Santiago	Correo electrónico	s.rodriguez.carames@udc.es		
Web					
Descrición xeral	Materia que permite coñecer a evolución do concepto de patrimonio cultural e dos museos ao longo do tempo. A través de clases teórico-prácticas entenderanse os museos como exemplos completos da xestión do patrimonio e estudaranse diversos modelos a partir de experiencias de primeira man.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
--------	-------------------------------------

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer os diferentes bens de interese cultural de Galicia e o seu réxime xurídico.	AP1		
	AP2		
	AP3		
	AP8		
	AP10		
Analizar a produción de bens culturais e o concepto de patrimonio tanto do pasado como do presente		BP1	
		BP2	
		BP4	
		BP5	
		BP6	
		BP7	
		BP8	
		BP12	
Entender os procesos de xestión de patrimonio	AP1	BP1	CP1
	AP2	BP2	CP2
	AP3	BP4	CP3
	AP4	BP6	CP4
	AP5	BP8	CP5
	AP8	BP12	CP9
	AP10		CP10
Estudar os museos e a súa evolución e comprender o seu funcionamento como centros de investigación, de conservación e difusión dos bens culturais			CP1
			CP2
			CP3
			CP9

Repasar o percorrido histórico da teoría do patrimonio e a museoloxía e a interrelación entrambos os dous.	AP1	BP1 BP2 BP4 BP5 BP6 BP12	CP1 CP3 CP4
--	-----	---	-------------------

Contidos	
Temas	Subtemas
BLOQUE I. O PATRIMONIO CULTURAL	1.1. Definición e xeneralidades do Patrimonio Cultural 1.2. Patrimonio Cultural ou Patrimonio Histórico? 1.3. Patrimonio Cultural versus Patrimonio Natural 1.4. Patrimonio Nacional e patrimonios nacionais 1.5. Patrimonio material e inmaterial
1. O concepto do Patrimonio Cultural	
2. A teoría do Patrimonio: unha breve historia	2.1. Da Antigüidade ao Renacemento 2.2. A Ilustración e as primeiras teorías da restauración: Francia e Italia 2.3. As dúas grandes figuras do XIX: Viollet-le-Duc e Ruskin 2.4. Aloïs Riegl e os valores do monumento 2.5. A Escola do Restauo italiana 2.6. A teoría do Patrimonio após a Segunda Guerra Mundial 2.7. Teorías actuais e xiros identitarios
3. Lexislación do Patrimonio Cultural	3.1. Institucións e Patrimonio 3.2. Marcos internacionais: UNESCO 3.3. A lexislación estatal: a Lei de Patrimonio Histórico Español (1985) 3.4. A lexislación galega: a Lei do Patrimonio Cultural de Galicia (1995 e 2016) 3.5. Máis aló das institucións: a dimensión social e popular
4. Tipos de Patrimonio e as súas especificidades	4.1. Patrimonio arquitectónico 4.2. Patrimonio arqueolóxico 4.3. Patrimonio etnolóxico 4.4. Patrimonio industrial científico e técnico 4.5. Patrimonio documental e bibliográfico
5. Xestión, difusión e didáctica do Patrimonio Cultural	5. Xestión, difusión e didáctica do Patrimonio Cultural
6. Patrimonio e turismo	6. Patrimonio e turismo
BLOQUE II. MUSEOLOXÍA E PATRIMONIO CULTURAL	1. Museo, museografía e museoloxía: introdución conceptual
1. Museo, museografía e museoloxía: introdución conceptual	
2. Breve historia do museo e a ciencia museolóxica	2.1. Da Antigüidade á Ilustración 2.2. O século XIX e os comezos da museoloxía contemporánea 2.3. Tendencias museolóxicas na primeira metade do século XX 2.4. Nova Museoloxía 2.5. Tendencias actuais, xénero e decolonialidade
3. O museo como espazo do patrimonio: concienciación, investigación, protección e conservación	3. O museo como espazo do patrimonio: concienciación, investigación, protección e conservación

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais

Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A2 A3 A8 B1 B2 B4 B5 B6 B7 B8 B12 C1 C2 C3 C4 C5 C9 C10	8	96	104
Saídas de campo	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B12 C10	4	8	12
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A5 A8 B1 B2 B4 B5 B12 C3 C10	16	0	16
Discusión dirixida	A1 A2 A8 A10 B1 B2 B4 C1 C2 C3	4	12	16
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Investigación (Proxecto de investigación)	Aplicación dos os coñecementos adquiridos na aula a través dunha pequena investigación sobre casos concretos.
Saídas de campo	Visita e posterior reflexión a unha institución museística e ao patrimonio da cidade de Ferrol como forma de achegamento ao patrimonio próximo.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia, aberta sempre á discusión co alumnado.
Discusión dirixida	Preparación e posta en común dunhas temáticas para debate conxunto na aula.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Investigación (Proxecto de investigación) Discusión dirixida Saídas de campo Sesión maxistral	A atención personalizada levará a cabo a través de titorías previamente concertadas co profesor da materia.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A2 A3 A8 B1 B2 B4 B5 B6 B7 B8 B12 C1 C2 C3 C4 C5 C9 C10	Traballo individual principal do curso, consistente na análise de casos a través dos contidos e as metodoloxías académicas vistas na aula.	60
Discusión dirixida	A1 A2 A8 A10 B1 B2 B4 C1 C2 C3	Preparación e celebración dun debate conxunto por equipos e a asunción de diferentes roles na discusión.	20
Saídas de campo	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B12 C10	Reflexión individual do alumnado sobre a saída de campo.	20
Outros			

Observacións avaliación

Aqueles/as alumnos /as que teñan algún tipo de excepcionalidade para vir a clase legalmente concedida, que falen co/a profesor/a á comezos de curso para establecer as titorías e os sistemas de avaliación correspondentes.

Avaliarase toda proba realizada individualmente ou en grupo tanto na aula como fóra. Cada parte da avaliación deberá superar 50% da nota para poder facer o cómputo final

As probas non realizadas puntúan como cero.

A calificación de "no presentado" corresponde ao alumnado que non participase en ningunha proba da avaliación.

Avaliación extraordinaria: nesta avaliación, o traballo de investigación computará 100%.

Implicacións da fraude académica na realización das probas ou actividades de avaliación: a realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Atención á diversidade: a materia poderá ser adaptada ao estudantado que precise da adopción de medidas encamiñadas ao apoio á diversidade (física, visual, auditiva, cognitiva, de aprendizaxe ou relacionada coa saúde mental). De ser o caso, deberán contactar, nos prazos oficiais estipulados de maneira previa a cada cuatrimestre académico, cos servizos dispoñíbeis na UDC, coa Unidade de Atención á Diversidade (<https://www.udc.es/cufie/ADI/apoioalumnado/>).

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - ALONSO FERNÁNDEZ, Luis (1993). Museología: introducción a la teoría y práctica del museo. Madrid: Itsmo - GONZÁLEZ-VARAS IBÁÑEZ, Ignacio (2008). Conservación de bienes culturales: teoría, historia, principios y normas. Madrid: Cátedra - GONZÁLEZ-VARAS IBÁÑEZ, Ignacio (2015). Patrimonio cultural. Conceptos, debates y problemas. Madrid: Cátedra - HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, Francisca (2006). Planteamientos teóricos de la museología. Xixón: Trea - LORENTE, Jesús Pedro (2012). Manual de historia de la museología. Xixón: Trea - QUEROL, María Ángeles (2010). Manual de gestión del patrimonio cultural. Madrid: Akal
Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> - AMBROSE, Timothy e Crispin PAINE (2019). El museo: manual internacional. Madrid: Akal - BOLAÑOS, María (ed.) (2002). La memoria del mundo. Cien años de museología, 1900-2000. Xixón: Trea - CHOAY, François (2007). Alegoría del patrimonio. Barcelona: Gustavo Gili - FONTENLA SAN JUAN, Concha (1997). Restauración e Historia del Arte en Galicia. Santiago de Compostela: CSIC-IEGPS - GARCÍA MORALES, María Victoria; SOTO CABA, Victoria e Joaquín MARTÍNEZ PINO (2017). El estudio del patrimonio cultural. Madrid: UNED-Ramón Areces - GONZÁLEZ, Matilde; LEZCANO, María Elvira e Araceli SERANTES (2014). Interpretación do patrimonio artístico. Guía para profesionais do turismo. A Coruña: CEIDA - HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, Francisca (1994). Manual de museología. Madrid: Síntesis - LORENTE, Jesús Pedro (2022). Reflexiones sobre museología crítica, dentro y fuera de los museos. Xixón: Trea - LOWENTHAL, David ((1998) [1985]). El pasado es un país extraño. Madrid: Akal - MACARRÓN MIGUEL, Ana María (1995). Historia de la conservación y la restauración. Madrid: Tecnos - MACARRÓN MIGUEL, Ana María e Ana GONZÁLEZ MOZO (1998). La conservación y restauración en el siglo XX. Madrid: Tecnos - MONTERROSO MONTERO, Juan Manuel (2001). Protección y conservación del patrimonio. Principios teóricos. Santiago de Compostela: Tórculo - RIVIÈRE, Georges Henri (1993). La Museología: curso de museología, textos y testimonios. Madrid: Akal - SCHUBERT, Karsten (2008). El Museo, historia de una idea: de la Revolución Francesa a hoy. Granada: Turpiana - TUGORES TRUYOL, Francesca e Rosa PLANAS FERRER (2006). Introducción al patrimonio cultural. Xixón: Trea

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Patrimonio Bibliográfico Documental e Arquivística/710521003

Materias que continúan o temario

Sistema Español de Museos, Arquivos e Bibliotecas/710521004

Museografía/710521010

Historia dos Museos e do Coleccionismo/710521008

Organización e Xestión de Museos/710521011

Observacións

Asistencia a clase: É importante a asistencia a clase, xa que moitas das probas avaliábeis se desenvolverán no seu transcurso. Perspectiva de xénero: Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos os sexos, propiciarse a intervención en clase de alumnos e alumnas...). Traballarase para identificar e modificar prexuizos e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proponerse accións e medidas para corrixilas.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías